

RACIONALIZACE VELENÍ ŠTÁBU RVD

Nové prostředky a způsoby ozbrojeného zápasu úplně změnil rozsah a obsah práce velitelů a náčelníků při velení vojskům, podstatně zkrátily časové lhůty a vytyčily nové, zvýšené požadavky na velení. Zdůraznily úlohu a místo některých druhů vojsk, mezi které patří i raketové vojsko a dělostřelectvo. Při realizaci těchto změn má zvláštní význam metodika práce štábů RVD.

Štáby RVD jsou hlavními orgány velení a jsou určeny k tomu, aby zabezpečily náčelníkovi RVD pevné, nepřetržité a utajené velení a efektivní řízení. Tento proces zahrnuje získávání informací, jejich zpracování, přijetí rozhodnutí, stanovení konkrétních úkolů jednotlivým vykonavatelům a kontrolu stavu jejich plnění. Současná tendence v rozvoji velení i požadavky, které na velení klademe, vyžadují přejít k využití nových prostředků automatizační techniky a změnit metody práce velitelů a štábů RVD včetně jejich organizační struktury.

Budovaný automatizovaný podsystém velení RVD tvoří organizační strukturu od nejvyššího stupně až po jednotlivý palebný prostředek s návazností na prostředky zabezpečení úderů a palby. Budujeme jej v souladu s obecnými předpisy budování polního automatizovaného systému velení.

Vzrůst úlohy raketového vojska a dělostřelectva, jeho vliv na plnění cílů operace i jednotlivých operačních úkolů se odráží i ve zvýšení úlohy a místa náčelníka štábu RVD při plánování, organizaci a řízení činnosti RVD v přípravě i průběhu operace. Návrhy na efektivní použití RVD v operaci nemůžeme připravit jinak, než na základě rozsáhlých propočtů s použitím věrohodných a včasných informací.

Tento úkol umožní splnit výpočetní a přenosová technika, její efektivní využití a racionální dělba práce mezi příslušníky a skupinami štábu RVD.

Výchozí základnou pro uskutečnění racionalizačních opatření ve velení na operačním stupni je technické zabezpečení automatizovaného velení vojskům (AVV).

Zavedení výpočetní techniky a techniky pro přenos informací probíhá odlišně na operačních a taktických stupních velení (i když cíl mají stejný).

Současnou etapu zavedení prostředků AVV polním štábům operačních stupňů můžeme charakterizovat jako výstavbu integrovaných informačních systémů v jednotlivých podsystémech velení. Tento informační systém řeší na počítači úkoly s vazbou na společný informační masiv v jednotlivých funkčních podsystémech velení (zatím ještě ne na jednotnou banku dat vytvářenou pro jednotlivé stupně velení). Cílem je komplexní zabezpečení, shromáždění a zpracování informací (s případně ojedinelými činnostmi), které zajišťují optimální rozhodování v dílčích částech rozhodovacího procesu.

Základními prvky výpočetního systému, který umožní novou kvalitu zabezpečení informačních potřeb polních štábů operačních stupňů velení, jsou minipočítače MOMI-2. Jejich technické možnosti i možnosti obecného programového zabezpečení neomezuji rozvoj uživatelského programového díla a zajistí potřeby polních štábů minimálně na 5–7 let. Dále pak to jsou terminální pracoviště (displej, tiskárna) a zařízení pro přenos dat.

Nová kvalita perspektivních možností spočívá v:

— nasazení více počítačů na jedno místo velení,

— zabezpečení míst velení operačních stupňů a některých dalších míst velení v určeném pásmu,

— společném užívání více podsystémů velení,

— propojení počítačů vzdálených míst velení prostřednictvím vyčleněných spojovacích kanálů a přenosem utajených dat,

— propojení počítačů na místech velení tak, aby zavedení speciálního programového vybavení umožnilo vytvořit místní počítačovou síť a plně ji využívalo,

— připojení k počítačům terminálů, které jsou umístěny přímo na pracovišti uživateli,

a tím dosažení bezprostřední vazby mezi místy vzniku i potřeby informací, prostředky k jejich transformaci a datovými bázemi,

— zabezpečení přenosu řídicích a sdělovacích informací (včetně dat pro výpočetní systém) prostřednictvím zařízení pro automatizovaný přenos informací.

Předpokládáme, že v této etapě se změní především nároky na přípravu důstojníků štábů RVD, kterou (včetně metodiky práce) musíme podřídit potřebám efektivního využití technických prostředků a vytvořenému matematickému a programovému zabezpečení

K využití výpočetní a přenosové techniky

K racionalizaci tvorby bojových a operačních dokumentů slouží řada technických prostředků. Jejich nejvyšší úroveň v této etapě a v podmínkách štábů RVD operačních stupňů představuje výpočetní technika a technika pro automatizovaný přenos a zobrazování informací.

Ústřední myšlenkou racionalizace základních bojových dokumentů štábů RVD je snížit pracnost tvorby dokumentace, odstranit zbytečnou duplicitu a plně zachovat její nezbytné informační hodnoty, dále zvýšit praktickou využitelnost dokumentace při operativním řízení bojové činnosti RVD.

Připravované programy pro počítače MOMI-2 umožní automatizované zpracování dílčích částí základních dokumentů (přehledové, kalkulační i optimalizační úlohy).

Programové vybavení „zařízení pro automatizovaný přenos informací“ (ZAPI) zprostředkuje informační vazby mezi jednotlivými stupni velení RVD v podobě formalizovaných i neformalizovaných bojových nařízení a hlášení. Možnost přenosu informací v ruštině vytváří předpoklady pro širší uplatnění i mimo rámec RVD ČSLA a překonání některých současných problémů při velení RVD svazků jiné národnosti.

Počítače a ZAPI může štáb RVD využít při tvorbě základních bojových a operačních dokumentů. Při plánování operace nebo jednotlivých operačních úkolů jako např. k zpracování základního dokumentu

„Plánu bojového použití RVD“, k přípravě podkladů grafické i textové části a další.

K tomu využije úloh, které řeší kalkulační výpočty (manévr RVD, spotřebu a rozdělení jaderné a klasické munice, možnosti RVD, operační propočty jaderného a palebného ničení nepřítele, organizaci topograficko-geodetického zabezpečení atd.). ZAPI slouží především k předávání bojových nařízení a sběru informací.

Při plánování účasti raketového vojska v 1. JÚ můžeme použít úlohu, která řeší komplexně plánovací proces, včetně sestavení povelů pro raketové údery. Pro přenos těchto povelů a hlášení o situaci RVD můžeme využít přenosového zařízení.

Při plánování palebného ničení můžeme pro tvorbu plánu a grafikonu palebného ničení (při vedení mapy pro řízení raketových úderů a palby dělostřelectva) využít skupiny úloh, které zabezpečují kalkulace.

Formou informačních vazeb mezi jednotlivými stupni velení jsou bojová nařízení a bojová hlášení. Připravované zařízení pro automatizovaný přenos informací bude představovat novou kvalitu v této oblasti. Speciální programové vybavení umožní (kromě přenosu neformalizovaných textů) přenos formalizovaných zpráv, které zahrnují údaje pro plánování raketových úderů, povelů pro raketové údery, bojová nařízení pro všechny oblasti řízení NRVD, povelů pro hromadění palby dělostřelectvem, hlášení o situaci a počtech prostředků RVD a průzkumová hlášení.

Vliv technických prostředků na metodiku práce štábu

Metodika práce štábu slouží k zabezpečení funkcí systému velení. To platí obecně, a tedy i pro každý nový racionalizovaný systém. To znamená, že s každými ra-

cionalizačními opatřeními musíme upravit i metodiku práce štábu. Přitom musíme respektovat všechny kvalitativní i kvantitativní změny, ke kterým v systému velení

došlo a které ovlivnilo především jeho technické zabezpečení.

Metodika práce štábu RVD je významným faktorem ke sjednocení úsilí velitelů a štábů RVD při plánování operace, jednotlivých operačních úkolů, jaderného a palebného ničení nepřítelů a při jejich plnění raketovým vojskem a dělostřelectvem. Bezprostředním podnětem k aktualizaci obsahu dílčích činností vyjadřovaných v metodikách je nejen růst složitosti a dynamika bojové činnosti vojsk, nasycení bojových sestav nejmodernějšími bojovými prostředky včetně prostředků jaderného napadení a neutronových zbraní, ale i zavedení moderních technických prostředků automatizovaných prvků do systému velení.

Zavedení výpočetní techniky a techniky pro přenos informací ovlivní metodiku činnosti štábu RVD jednotlivých operačních stupňů velení. Zabezpečí vyšší efektivnost práce skupin i jednotlivých příslušníků a jejich zapojení do řešení otázek plánování a řízení bojové činnosti RVD a řízení raketových úderů a paleb dělostřelectva.

Při vytváření metodiky práce štábu, který pracuje s automatizovaným informačním systémem, být i jen na úrovni komplexu úloh s bankou dat, musíme respektovat tyto skutečnosti a požadavky:

Zabezpečení funkce celého polního systému velení, jehož podsystém velení RVD je jedním z funkčních podsystémů. Respek-

tování potřeby celého systému, který má vševojskový charakter.

Zabezpečení funkce vlastního podsystému. Požadavky na velení RVD musí být v naprostém souladu s možnostmi jejich realizace. Tuto skutečnost respektujeme již při projektování integrovaného informačního systému. Potřeba a zásady nezbytné pro jeho funkci uvádí řešitel v provozní dokumentaci, která je jedním z ovlivňujících činitelů metodiky práce štábu RVD a funkce celého podsystému velení.

Úroveň připravenosti jednotlivých příslušníků štábu. To je jeden z předpokladů pro plnění funkce celého štábu. Metodika v tomto případě vymezuje požadavky na základní znalosti příslušníků štábu RVD. Kádry pro předpokládané funkce musíme připravovat s dostatečným předstihem.

V metodice práce štábů RVD dochází tak k podstatným změnám zejména při zpracování operačních propočtů, návrhů NRVD a řady přehledů, dále ve formách a časových nárocích na předání formalizované operační dokumentace podřízeným a naopak i v postupech činnosti náčelníka RVD a jeho štábu, např. v přípravě a zpracování návrhu na použití RVD. Zefektivnění práce štábů vytvoří časové podmínky pro jejich kontrolní činnost a umožní poskytnutí pomoci podřízeným velitelům a štábům RVD při řízení bojové činnosti a podstatně ovlivní kvalitu, přesnost a pružnost celého plánovacího procesu náčelníka RVD.

Zvláštnosti metodiky práce štábu RVD v uskupení vojsk spojeneckého složení

Požadavky na velení i hlavní zásady plánování bojového použití RVD a řízení raketových úderů a paleb dělostřelectva spojeneckého uskupení jsou obecně platné, protože jsou určeny jednotnou doktrínou těchto zemí. Určité rozdíly vyplývají z organizační struktury dělostřelectva, vybavení, metodik práce a složení štábů RVD a některých zvyklostí ve zpracování a vedení bojové dokumentace.

Metodiku práce štábu RVD v uskupení vojsk spojeneckého složení bude ovlivňovat především technické vybavení, výpočetní a přenosová technika, možnost její kompatibility s technickým zabezpečením nadřízeného (podřízeného) stupně velení, spojovací prostředky a způsoby velení RVD.

Z tohoto hlediska je základním požadavkem dosáhnout jednotného technického zabezpečení, které vytváří podmínky pro shodné metodiky práce štábu a tím i reálné plánování a řízení bojové činnosti RVD spojeneckého svazku (útvary).

Při formulaci možných opatření k další racionalizaci práce štábu RVD vycházíme z:

- dosaženého stupně AVV a přijatých zásad jeho dalšího rozvoje,
- vývojových tendencí v oblasti velení svazů spojeneckého složení,
- obecných cílů racionalizace jako permanentního procesu.

Vývojové tendence velení svazů spojeneckého složení můžeme prognózovat takto:

- proces integrace obsahu, forem a prostředků velení budeme prohlubovat především v souvislosti s postupnou výstavbou AVV,
- vševojskový charakter velení svazů budeme prohlubovat; jedním z konkrétních projevů je organizace a řízení komplexního palebného ničení nepřítelů,
- cyklus velení budeme zkracovat,
- převládající formou plánování bude souběžná práce velitelů a štábů různých stupňů velení,
- úsilí o zkrácení cyklů, zvýšení ope-

rativnosti a kvality velení se projeví v rostoucím tempu výstavby AVV.

S přihlédnutím k těmto skutečnostem vychází naše představy o další racionalizaci práce štábů RVD:

1. Za hlavní formu racionalizace velení považujeme postupnou výstavbu a zkvalitňování AVV.

2. Vzhledem k přijatému postupu výstavby AVV zdola nahoru vyřešit v 1. pořadí funkční a informační vazby mezi štáby RVD svazku a svazu. Speciální programové zabezpečení štábu RVD svazu vytvářet

s informační vazbou na již vytvořené úlohy pro štáb RVD divize.

3. Při další výstavbě AVV překonat dosavadní izolaci funkčních podsystemů a více respektovat vševojskový charakter velení. Prohloubit systémový přístup výstavby AVV v oblasti technického, programového a informačního zabezpečení.

4. Potřebám efektivního využití prostředků AVV (informačního systému) přizpůsobit metodiku práce štábů, které ujednotit v rámci armád členských států Varšavské smlouvy.

5. Formalizovat a unifikovat dokumentaci pro velení (bojová nařízení a hlášení).

Racionalizační opatření uskutečňovaná v práci štábů RVD vidíme jako neustálý proces. Určitým mezníkem v tomto procesu je zavedení techniky pro automatizovaný přenos informací a výpočetní techniky, která umožňuje dialogový režim. Tato racionalizační opatření nezahrnují využití všech možností, které technické zabezpečení poskytuje. Jde o etapu, kterou charakterizuje vytváření komplexu úloh s bankou dat podsystemu velení RVD a využití zařízení pro automatizovaný přenos informací k přenosu neformalizovaných i formalizovaných zpráv jako řídicích a sdělovacích informací.

Obsahem dalších etap bude zkvalitňování a rozšiřování informačního, matematického a technického zabezpečení podsystemu velení RVD.